

**OVERVIEW OF THE MAIN RESOLUTIONS
OF THE UNITED NATIONS IN
COUNTERING TERRORISM****AZ EGYESÜLT NEMZETEK SZERVEZETE
FŐBB HATÁROZATAINAK ÁTTEKINTÉSE
A TERRORIZMUS ELLENI VÉDEKEZÉSBEN**BAUMGARTNER Helga¹ – ÖSZI Arnold²**Abstract**

The United Nations (UN) has played a key role in countering terrorism in the past few years. The events on 11 September 2001 have significantly changed the approach to global counter-terrorism, the measures taken against terrorism. Following these events, the UN resolutions initially called for a strong and decisive response against terrorism in general. Over time, the resolutions became more specific, emphasizing the importance of cross-border cooperation. These resolutions highlight the importance of information exchange among member states, sharing best practices, and developing counter-terrorism strategies, for which the UN provides assistance through various organizations.

Keywords

United Nations, Security Council, terrorism, counter-terrorism, international cooperation

Absztrakt

Az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) az elmúlt években aktív és meghatározó szerepet vállalt a terrorizmus elleni küzdelemben. A 2001. szeptember 11-i események jelentősen megváltoztatták a világ terrorizmus elleni védekezéséhez való hozzáállást. Az események után az ENSZ határozatai kezdetben főleg általánosan a terrorizmus elleni határozott fellépést sürgették, az azóta eltelt időben a határozatok már célirányosan, konkrétabb intézkedéseket fogalmaztak meg, kiemelve az országhatáron átnyúló együttműködés fontosságát. Ezek a határozatok kiemelik a tagállamok közötti információcsere fontosságát, a tapasztalatok és legjobb gyakorlatok megosztását és a terrorizmus elleni stratégiák kidolgozását, melyekhez az ENSZ különböző szervezeteken keresztül segítséget is nyújt

Kulcsszavak

Egyesült Nemzetek Szervezete, Biztonsági Tanács, terrorizmus, terrorizmus elleni védekezés, nemzetközi együttműködés

¹ baumgartner.helga@phd.uni-obuda.hu | ORCID: 0009-0003-7938-7614 | PhD Student, Doctoral School for Safety and Security Sciences Óbuda University | Doktorandusz, Óbudai Egyetem Biztonságtudományi Doktori Iskola

² oszi.arnold@bgk.uni-obuda.hu | ORCID: 0000-0001-5988-0143 | adjunct professor, Óbuda University, Bánki Donát Faculty of Mechanical and Security Technology Engineering | adjunktus, Óbudai Egyetem Bánki Donát Gépész és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar

BEVEZETÉS

A terrorizmus a nemzetközi közösség egészét érintő probléma, az ellene való küzdelem országhatárokon átnyúló együttműködést igényel. A terrorcselekmények következtében nemcsak az áldozatok, és azok családjai szenvednek el hatalmas veszteségeket, de az hatással van a társadalomra, a politikára és a nemzetgazdaságra is. Mindamellet, hogy az emberek általános biztonságérzete megrendül, kár keletkezhet a kritikus infrastruktúrában, melynek helyrehozatala hatalmas erőforrásokat emészt fel, és a kármentesítésre átcsoportosított humán és reál erőforrás következtében a nemzetgazdaság más területein keletkezhetnek hiányosságok.

A terrorizmus számos formát ölthet: míg a középkorban az állami apparátus része volt, később a szabadságharcosok éltek sokszor a terror erejével, addig manapság, a modern terrorizmus idején a szélsőséges politikai, ideológiai, illetve vallási nézeteket valló személyek, illetve csoportok eszköze földön, vízen, levegőben és a kiber térben. Hiába napjaink egyik legszélesebb körben alkalmazott, és legjobban üldözött fogalma, mégsem rendelkezik egy globálisan elfogadott meghatározással.

Az Amerikai Egyesült Államokban történt 2001. szeptember 11-i terrortámadások nemcsak Amerikát, de az egész világot megrendítették, melynek következtében egy teljesen új időszámítás kezdődött a terrorizmus és az ellene történő fellépés tekintetében. A biztonságról addig alkotott vélemények megváltoztak, az országok számos intézkedést tettek a mai napig az állampolgáraik biztonságának védelmében, mely lépések elsősorban a repülésbiztonságot és az országhatárokon való átkelést érintették. A terrorizmus elleni szigorú fellépés az országokban alapvető biztonsági kérdéssé, a nemzetközi politikában kiemelt fontosságúvá vált, megváltoztatta az országok közötti viszonyok dinamikáját – míg egyes országok között szorosabb együttműködés jött létre a terrorizmus elleni hatékony fellépés érdekében, addig más országok szankciókkal és háborúkkal sújtottak olyan országokat, akikről a rendelkezésre álló hírszerzési információk alapján feltételezték, hogy összefüggésbe hozhatóak a terrorizmussal.

A szeptember 11.-i események kétségtelenül az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) határozataira is hatással voltak – míg korábban kisebb számú, hangvételét tekintve kevésbé szigorú határozatot fogalmaztak meg a terrorizmus elleni fellépéssel kapcsolatban, addig a terrortámadások után egyes határozatok kimondottan felszólítják a tagállamokat bizonyos lépések megtételére, mely szintén precedens értékű volt.

A következőkben az ENSZ terrorizmus elleni küzdelem érdekében a 2001. szeptember 11-i események után meghozott legfontosabb határozatait ismertetem. Kiemelt figyelmet fordítok a terrorizmus, illetve a terrorista cselekmények fogalmi meghatározására, a terrorizmus ellen létrehozott szervezetekre, és a határozatok tartalmának összefoglalására.

FOGALMI MEGHATÁROZÁS

Az elmúlt évek-évtizedek alatt számos próbálkozás volt arra, hogy a terrorizmus fogalmát sikerüljön úgy meghatározni, hogy az mindenki számára elfogadható legyen.

Alex P. Schmid, aki kiemelkedő szaktekintélynek számít a terrorizmus kutatásának területén és aki korábban éveken át volt az ENSZ által létrehozott ad-hoc bizottságnak tagja amelynek fő feladata többek között a terrorizmus fogalmának meghatározása volt. Schmid és kollégái már 1988-ban, az akkor megjelent "Politikai Terrorizmus" (angolul Political

Terrorism) című könyvükben 109 definíció elemzését végezték el, több száz oldalon keresztül vizsgálva a terrorizmus fogalmát. Azóta is Schmid a terrorizmus és az az elleni védekezés kiemelkedő kutatója. 2003-ban kiadott könyvében már 250 olyan definíciót találunk, amelyek megtalálhatók a nemzetközi szakirodalomban. Schmid a 2023-ban megjelent "Terrorizmus meghatározása" (angolul Defining Terrorism) című művében részletezi az ENSZ által meghatározott fogalom hiányának problémáját, annak lehetséges okait és az ezekből fakadó következményeket. [1]

Azóta is tanulmányok sorai igyekeztek új fogalmat alkotni, a meglévőket összevetni, azokat értelmezni, hogy mit is nevezhetünk ma tulajdonképpen terrorizmusnak. Az internet különböző keresőmotorjaiban más és más megfogalmazást találhatunk, melyek szövegezésében, szóhasználatában különbözőek lehetnek, de lényegükben hasonlóak. Mindezek ellenére korunk legnagyobb fenyegetését jelentő problémája még a mai napig nem rendelkezik egy olyan definícióval, amely minden ország számára egyértelmű iránymutatást ad és amely mindenki számára kötelező erővel bír.

AZ ENSZ FONTOSABB HATÁROZATAI A TERRORIZMUSSEL KAPCSOLATBAN

Az ENSZ tagállamai közé a világ 193 országa tartozik – ez alól csak Vatikánváros, Palesztina, és a nemzetközileg el nem ismert, úgynevezett, de facto államok kivételek. Joggal merül fel az a feltételezés, hogy az ENSZ tölthetné be a fogalomalkotó szerepet ebben a nagyon is aktuális és az emberiség egészét érintő problémában, hogy egy mindenki számára elfogadható, és kötelező erővel bíró fogalmat megalkosson.

Az ENSZ legfőbb szerve a Közgyűlés, melynek kivétel nélkül minden tagállam tagja. Az ENSZ Alapokmánya szerint a Közgyűlés nem rendelkezik jogalkotói hatáskörrel, tehát a meghozott határozatok nem bírnak kötelező erővel a tagállamok részére, azonban a tagállamok véleményét és erkölcsi tekintélyét fejezik ki, így amennyiben a Közgyűlés valamilyen határozatot elfogad, az a szokásjogi normák alapján akár hozzájárulhat a nemzetközi, illetve a nemzeti jog alakulásához. [2]

Ennek szellemében érdemes megemlíteni, hogy a Közgyűlése 1996-ban az 51/210 (A/RES/51/210). számú határozatában „*A nemzetközi terrorizmus felszámolására történő intézkedések meghozatalára*” egy ad-hoc bizottságot állított fel, amelynek feladata többek között az, hogy kidolgozzon egy átfogó egyezményt a nemzetközi terrorizmus ellen. Az egyezmény megalkotásával az lett volna a cél, hogy egy globális, minden tagállam által elfogadott jogi keretrendszert állítsanak fel, amely lehetővé teszi a tagállamok számára a terrorizmus és az ellene való egységes védekezést. [3]

A tervezett definíció a következőképpen szól: „*A jelen Egyezmény értelmében bűncselekményt követ el az a személy, aki jogellenesen és szándékosan bármilyen eszközzel olyan cselekedetet követ el, amely:*

- a) *halált vagy súlyos testi sérülést okoz bármely személynek; vagy*
- b) *súlyos károkat okoz a köz- vagy magántulajdonban, ideértve a közforgalmú helyeket, az állami vagy kormányzati létesítményeket, a közlekedési rendszereket, az infrastruktúra létesítményeket vagy a környezetet; vagy*
- c) *károkat okoz a (b) bekezdésben említett tulajdonokban, helyszínekben, létesítményekben vagy rendszerekben, amelyek jelentős gazdasági veszteséget okoznak vagy okozhatnak;*

amikor a cselekedet célja, természete vagy körülményei szerint, a lakosság megfélemlítése, vagy egy kormány vagy nemzetközi szervezet bármely cselekedetére vagy tartózkodására való kényszerítése.”.

Az ad-hoc bizottság az elmúlt huszonöt évben az egyezmény szövegezését tekintve szinte teljes mértékben megegyezett, azonban a legfontosabb kérdésben, a terrorizmus fogalmában nem jutottak dűlőre. A Közgyűlés szeretne volna, ha a Hatodik (Jogi) Bizottság – mely az ENSZ Közgyűlésének egyik fő bizottsága – a 2022. évi ülésén véglegesíti a korábban említett egyezménytervezetet, azonban ez nem történt meg, a definícióval kapcsolatos egyet nem értés miatt. [4] [5]

Az ENSZ Alapokmányában kinyilatkoztatásra került a nemzetközi béke és biztonság fenntartása, amely az ENSZ politikai döntéshozó és végrehajtó szerve, a Biztonsági Tanácsának (BT) legfőbb feladata. A Biztonsági Tanácsnak öt állandó – Amerika Egyesült Államok, Egyesült Királyság, Franciaország, Kína és Oroszország – és tíz nem állandó, két évente megválasztott taggal rendelkezik, és az egyetlen olyan ENSZ szerv, amely a tagállamokra nézve kötelező erejű határozatot hozhat.

A Biztonsági Tanács a 2001. szeptember 11-i események hatására kiadott legelső határozata a 1368 (2001) számú határozat - amely a terrortámadások másnapján született -, elítélte a terrortámadást, és elismerte a tagállamok önvédelemhez való jogát. A határozatban kijelenti, hogy – hivatkozva az ENSZ Alapokmányának 51. cikkére – „*kész minden szükséges lépést megtenni a válaszadás érdekében*” („*by all necessary measures*”). Itt is, és a későbbiekben is megfigyelhető, hogy egyes tagállamok az ilyen jellegű megfogalmazást sok esetben nem explicit felhatalmazásnak értékelték a terrorizmus elleni fegyveres konfliktusokra és háborús lépésekre. [6]

Nemsokkal később a Biztonsági Tanács az 1373 (2001) számú határozatában kötelezi a nemzeteket „*a terrorizmus, illetve annak finanszírozásának büntetésére, a terroristák illetve olyan személyek részére, akik a terrorizmussal összefüggésbe hozhatóak tagadjak meg a menekült státusz megadását, büntessék azokat a személyeket illetve csoportokat akik terrorista cselekményeket hajtanak végre, illetve azok szabad mozgását akadályozzák meg megfelelő határellenőrzéssel, és megbízható személyazonosító okmányok kiállításával*”. A Biztonsági Tanács a határozatban úgy fogalmaz, hogy a tagállamok „*tegyenek meg minden szükséges lépést*” („*take all necessary steps*”) ezen célok végrehajtásának érdekében. Ez a határozat a terrorizmus elleni küzdelem egyik alapköve, és a globális terrorizmus elleni küzdelem alapjául szolgál. [7]

Mivel az 1373 (2001) számú határozat nem ad egyértelmű megfogalmazást a terrorizmusra, az egyes tagállamok saját maguknak igyekeztek meghatározni, hogy mi számít terrorizmusnak és terrorista cselekménynek, amely egy meglehetősen széttagolt, és nem egységes értelmezéshez vezetett a tagállamok között, ezáltal az ellene való fellépés is hasonló diverzifikált képet mutat. Éppen ez vezetett ahhoz, hogy a jogvédő szervezetek, többek között az Amnesty International – mely az emberi jogok védelmében a világ legnagyobb szervezetének számít – aggodalmukat fejezték ki, hogy a terrorizmus és a terrorista cselekmények elleni védekezés tulajdonképpen az államok szabad értelmezésére van bízva, amely így akár az emberi jogok megsértésével is járhat. [8]

Az Biztonsági Tanács szintén az 1373 (2001) határozatával létrehozta a Terrorizmusellenes Bizottságot (angolul Counter-Terrorism Committee – CTC), melynek legfőbb

mandátuma több határozattal együtt az 1373. számú határozat implementálásának felügyelete az egyes tagállamokban, melyet a Terrorizmusellenes Végrehajtó Igazgatóság (angolul Counter-Terrorism Committee Executive Directorate – CTED) támogat. A tagállamok jelentési kötelezettséggel bírnak a Terrorizmusellenes Végrehajtó Igazgatóság felé, amely a jelentések és országlátogatások alapján elkészíti a saját értékelését a tagállamok terrorizmus elleni védekezés érdekében tett lépéseit, az ezen határozatban foglaltak implementálását, és az esetleges hiányosságok kiküszöbölésére javaslatot tesz. Mivel a jelentés az adott tagállamra nézve szenzitív információkat – a felfedezett esetleges hiányokat, a tagállamok terrorizmus-ellenes stratégiáját, a határozatok implementálásának mérföldköveit, és akár az alkalmazott gyakorlatokat – tartalmazhat, így azok nem nyilvánosak.

1452 (2002) számú határozatában a Biztonsági Tanács engedélyezte, hogy az 1267 (1999) határozatban korábban szankciókkal sújtott terroristák vagyona mentességet élvez abban az esetben, ha alapvető megélhetési és egészségügyi kiadások fedezésére szolgál, illetve egyéb olyan esetekben, melyet a tagállamok kimondottan engedélyeznek. [9]

1456 (2003) számú határozat felszólítja a tagállamokat a korábban terrorizmus ellen hozott határozatok maradéktalan betartására, valamint a Terrorizmusellenes Bizottságnak való jelentési kötelezettségre, illetve az azzal való együttműködésre. Egyben szorgalmazza a Terrorizmusellenes Bizottságot a nem kollaboráló államokkal való határozottabb fellépésre, és a 1373 (2001) határozat implementálásának fokozottabb ellenőrzésére. A határozat a terrorizmus elleni határozott fellépés mellett már az emberi jogok tiszteletben tartását is említi, először a terrorizmus ellen hozott határozatok között. Ettől fogva a Biztonsági Tanács minden határozata kiemeli az emberi jogok tiszteletben tartását a terrorizmus elleni fellépés során. [10]

A Közgyűlés 2003-ban az 57/219 (A/RES/57/219) határozatában felhívta a tagállamok figyelmét az emberi jogok figyelembevételére a terrorizmus elleni fellépés során meghozott lépésekkel kapcsolatban. A határozat jelentősége abban rejlik, hogy hangsúlyozza az emberi jogok minden emberre vonatkozó és korlátozhatatlan jellegét. Ez a határozat kiemelkedő fontosságú, mivel korábban olyan intézkedések voltak tapasztalhatók a terrorizmussal vádolt vagy bűnösnek talált személyekkel szemben, amelyek korlátozták az emberi jogaik gyakorlását. [11]

Az 1540 (2004) számú határozatban a Biztonsági Tanács a nukleáris, vegyi és biológiai fegyverek és hordozóeszközök szigorú ellenőrzésére és terjesztésének megakadályozására és az azokhoz kapcsolódó terrorizmus elleni küzdelemre fókuszál. A határozat felszólítja a tagállamokat, hogy akadályozzák meg hogy a nem állami szereplők ilyen típusú fegyverekhez, illetve eszközökhöz juthassanak. A határozat egyidejűleg létrehozta az 1540-es Bizottságot, melynek feladata nem csak a határozat implementálásának felügyelete, de annak elősegítése érdekében módszerek és ajánlások megfogalmazása is. Bár történt előrehaladás a határozatban foglaltakkal kapcsolatban, annak tartalmát és az 1540-es Bizottság mandátumát ezek után is többször, több határozatban meghosszabbították, egyben felhívták a tagállamok figyelmét a jelentési kötelezettségükre, és az 1540 (2004) számú határozatban foglaltakban történő megfelelésre. [12]

Ezt követően 2004-ben a Biztonsági Tanács az 1566 (2004) számú határozatában terrorista cselekményként határozza meg azt a bűncselekményt, mely „...arra irányul, hogy halált vagy súlyos testi sérülést okozzon civileknek és a harcokban részt nem vevőknek, vagy túszejtésre irányul, és amelynek természetéből és a körülményekből adódóan az a célja,

hogy megfélemlítse a lakosságot, a lakosság egy csoportját, vagy meghatározott személyeket, vagy arra kényszerítsen egy kormányt vagy nemzetközi szervezetet, hogy valamit megtegyen, vagy tartózkodjék valaminek a megtételétől... ”. [13]

Az 1566 (2004) számú határozat részben segített az 1373 (2001) számú határozat hiányosságainak javítását, és szűkítette a fogalmak értelmezésének lehetséges módját, mégsem oldotta meg teljesen a fogalom hiányának problémáját. A definíció elfogadottságát nehezíti, hogy egyes országok a fogalmat túl tágan tartották, mások szerint pedig nem tartalmaz olyan fontos elemeket, mint például az államok által elkövetett terrorizmus. Ezen felül a határozat jellegénél fogva nem bír kötelező erővel a tagállamokra vonatkozóan, így az a tagállamok számára csupán iránymutatással szolgál. [14]

Az 1624 (2005) számú határozat felszólítja a tagállamokat a terrorizmus, illetve terrorista cselekedetekre való felbujtás – vagyis az úgynevezett terrorista propaganda – büntetésére, és megelőzésére, egyben sürgeti, hogy a felbujtóktól tagadják meg a menedékjog biztosításának lehetőségét. Kötelezi a tagországokat az államhatáraik védelmének megerősítésére, a felbujtók beutazásának megelőzésére, valamint felszólítja őket a fokozott utasbiztonsági szűrések és a terrorizmussal összefüggésbe hozható személyek kiszűrésére tett lépések növelésére. Egyben sürgeti a tagállamokat a vallási és kulturális alapú támadások és terrorista cselekmények elleni fellépésre, és igyekezzenek megakadályozni az oktatási, kulturális és vallási intézmények elleni terrorista támadásokat. [15]

2006-ban az ENSZ Közgyűlése egyhangúlag fogadta el a 60/88 (A/RES/60/288) számú határozatát, amely az ENSZ Terrorizmusellenes Globális Stratégiájaként ismert. A Stratégia egy általános keretrendszer alkot, amely segít a tagállamoknak a terrorizmus elleni hatékonyabb küzdelemben. A Stratégia négy pillérre építve támogatja a nemzeti, regionális és nemzetközi törekvéseket a terrorizmus elleni védekezésben. A négy pillér a következő:

- I. A terrorizmus terjedéséhez hozzájáruló feltételek kezelése*
- II. A terrorizmus megelőzése és leküzdése*
- III. Az államok képességeinek növelése a terrorizmus megelőzésére és leküzdésére, valamint az Egyesült Nemzetek rendszerének szerepének megerősítése e tekintetben*
- IV. Az emberi jogok és a jogállamiság tiszteletben tartására irányuló intézkedések a terrorizmus elleni harc alapjául szolgáló alapvető tényezőként.*

A Stratégia függeléke a pillérek megvalósításához szükséges Cselekvési Tervet tartalmazza, amely intézkedések széles skáláját fogalmazza meg a terrorizmus elleni küzdelem, valamint a tagállamok közötti szorosabb és hatékonyabb együttműködés érdekében. [16]

A Terrorizmusellenes Globális Stratégiát két évente felülvizsgálja az ENSZ Közgyűlése, hogy naprakészen támogassa a tagállamokat a terrorizmus elleni küzdelemben. A Stratégia elfogadásával a tagállamok egyértelmű üzenetet közvetítenek, hogy a terrorizmust minden formában elfogadhatatlannak, és üldözendőnek tartják. A Stratégia implementálását a Terrorizmus Elleni Végrehajtási Munkacsoport (angolul Counter-Terrorism Implementation Task Force - CTITF) végzi. A Munkacsoportba 38 ENSZ intézmény tartozik, amely szabályzókkal, szakmai ismeretekkel és technikai segítség nyújtással támogatják a tagállamokat a Stratégia mihamarabbi implementálásához.

2011-ben az ENSZ Közgyűlése a 66/10 (A/RES/66/10) határozatában megalapította az ENSZ Terrorizmus Elleni Központját (angolul Counter-Terrorism Centre – CCT),

amely kiválósági központként segíti a tagállamokat a Terrorizmusellenes Globális Stratégiája pillérjeinek minél eredményesebb implementálásában. A Terrorizmus Elleni Központ későbbiekben az ENSZ Terrorizmus Ellenes Hivatalának részeként főleg technikai segítséget nyújt, és a kapacitások növelésében segíti a tagállamokat. [17]

A Biztonsági Tanács 2170 (2014) számú határozatban a külföldi terrorista harcosok (angolul *foreign terrorist fighters – FTF*) ellen való szigorú fellépésre, a terrorista szervezetekhez való csatlakozás céljából történő utazások megakadályozására, és a terrorista szervezetek finanszírozásának büntetését és ellehetetlenítését megakadályozására szólította fel a tagállamokat, illetve ezen szervezetekhez köthető személyeket szankcionált. [18]

A 2178 (2014) számú határozatban a Biztonsági Tanács felszólítja a tagállamokat a terrorizmussal összefüggésbe hozható személyek, ideértve a külföldi terrorista harcosok utazásának megelőzésére és büntetésére. Egyben sürgeti őket, hogy a területükön működő légitársaságok előzetes utasinformációs adatokat (angolul *Advanced Passenger Information – API*) szolgáltatassanak a megfelelő nemzeti hatóságoknak annak érdekében, hogy megelőzzék az adott tagállam területére belépni, vagy területéről kilépni, vagy azon átutazni igyekvőket, akik terrorizmussal vagy terrorista cselekményekkel összefüggésbe hozhatóak. Egyben utasítja a tagállamokat a szorosabb együttműködésre a külföldi terrorista harcosok által jelentett fenyegetés kezelésében, ideértve a radikalizálódást, az utazások megakadályozását, az anyagi támogatást, valamint a hazatérő külföldi terrorista harcosok üldözését, rehabilitációját és integrációját célzó stratégiák kidolgozását és végrehajtását. A Biztonsági Tanács ebben a határozatban ítéli el először az erőszakos extrémizmust (angolul *violent extremism*), mely terrorizmushoz vezethet, és ezek után nem csak a terrorizmus, de az erőszakos extrémizmus elleni megelőzést és küzdelmet is hirdeti (angolul *preventing and countering violent extremism – P/CVE*). [19]

A Biztonsági Tanács a 2253 (2015) számú határozatban a terrorista csoportok vagyionának befagyasztására, utazásainak megakadályozására, részükre fegyverek eladásának tilalmára kötelezi a tagállamokat, valamint, hogy aktívabban vegyenek részt a terrorizmussal vádolt személyek listázásában, hogy ezáltal szankcionálhatóvá váljanak, és felhívja a tagállamok figyelmét az együttműködésre a terrorizmussal vádolt személyek felelősségre vonásakor. Kiemeli a terrorizmus finanszírozásának megelőzése érdekében a nem állami szektorral történő szoros együttműködés fontosságát. Kitér arra, hogy megakadályozzák, hogy terrorista csoportok fegyverzetit, vagy olyan anyagokhoz jussanak, melyből fegyvert, illetve robbanóeszközt állíthatnak elő. Figyelmeztet a terrorista propaganda interneten történő terjesztésének veszélyére, és felszólítja a tagállamokat, hogy tegyenek szigorú intézkedéseket a propaganda terjedésének és az online toborzás megakadályozása érdekében. [20]

A 2309 (2016) számú határozat megerősíti a tagállamok felelősségét a saját és más állam polgárai biztonságáért a területükön működő légi szolgáltatások elleni terrorista támadásokkal szemben. Felszólítja a tagállamokat a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezettel (angolul *International Civil Aviation Organization – ICAO*) együttműködve a repülésbiztonsági követelmények maradéktalan betartására, a civil légiközlekedést érintő fenyegetések kezelésére, valamint előírja a kockázatalapú megközelítést a repülőtereken alkalmazott intézkedések során a légiközlekedés-biztonságának javítása érdekében. A határozatban üdvözli az ICAO és a CTED közötti együttműködést a hiányosságok és a sebezhetőségek azonosítása és kezelése terén, és egyidejűleg felkéri a CTED-et, hogy a korábban említett

országprofilok és jelentések elkészítése során kiemelt figyelmet fordítson a repülésbiztonsági szempontokra. [21]

A 2322 (2016) számú határozat sürgeti a tagállamokat, a terrorista cselekedetekhez köthető személyekkel kapcsolatos információk – beleértve a biometrikus adatokat is – egymással való megosztására, valamint kiemeli a Nemzetközi Bűnügyi Rendőrség Szervezetével (angolul International Criminal Police Organization – INTERPOL) való szorosabb együttműködés fontosságát is. Sürgeti a tagállamokat a terrorizmus finanszírozásának kiemelt büntetésére, és az egymással való együttműködésre annak megakadályozása érdekében, egyben felszólítja a tagállamokat, hogy az ENSZ Kábítószer- és Bűnügyi Hivatalával (angolul United Nations Office on Drugs and Crime – UNODC), a Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetével (angolul United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization – UNESCO) valamint az INTERPOLLAL együttműködve hozzanak nemzeti intézkedéseket a kulturális javak kereskedelmével kapcsolatban, megakadályozva, hogy azok terrorista csoportok számára előnyt jelentsenek. [22]

Az ENSZ Közgyűlés 71/291 (A/RES/71/291) számú határozatával 2017-ben megalapította a Terrorizmus Ellenes Hivatalát (angolul United Nations – Office of Counter Terrorism – UNOCT), melybe integrálta a Terrorizmus Elleni Végrehajtási Munkacsoportot és a CCT-t. A Terrorizmus Ellenes Hivatal vezető szerepet tölt be a Globális Terrorizmussellessen Stratégia megvalósításának támogatásában, valamint a Biztonsági Tanács által meghatározott célok megvalósításában. Célja a terrorizmus elleni erőfeszítések és a stratégiák összehangolása a globális szinten. A Hivatal támogatja a tagállamokat a terrorizmus elleni képességeik növelésében, ideértve többek között a nemzeti terrorizmus elleni stratégiák ki- illetve átdolgozását, a jogi keretek kialakításában való segítséget, szakmai ismeretek átadását és technikai támogatást. [23]

A Biztonsági Tanács 2396 (2017) számú határozat felszólítja a tagállamokat hogy hatékony határvédelemmel és az úti okmányok hamisításának megelőzését célzó intézkedésekkel akadályozzák meg a terrorizmussal vádolt személyek mozgását, egyben szorgalmazza a tagállamokat hogy az ICAO-val együttműködve utas-nyilvántartási adatállomány (angolul Passenger Name Record – PNR) létrehozására és megosztására a releváns nemzeti hatóságokkal annak érdekében hogy a külföldi terrorista harcosok utazását felderíthessék és adott esetben megakadályozhassák azt. Továbbá felszólítja a tagállamokat az ICAO Globális Légi Biztonsági Tervének (angolul Global Aviation Security Plan – GAsEP) implementálására a légi biztonság világszerte történő javítása érdekében. Szorgalmazza a tagállamokat a biometrikus adatok gyűjtésére alkalmas rendszerek kiépítésére és alkalmazására a terrorizmussal vádolt személyek hatékony azonosítása érdekében, egyben bátorítja a tagállamokat ezen adatok egymással, valamint az INTERPOLLAL és más nemzetközi szervezettel való megosztásra az emberi jogok tiszteletben tartásával. [24]

2482 (2019) számú határozat szorgalmazza a tagállamokat, hogy erősítsék meg a nemzetközi terrorizmus és szervezett bűnözés közötti kapcsolatok kezelését. A szervezett bűnözés, mint például az emberkereskedelem, a fegyverkereskedelem és a droggereskedelem, komoly fenyegetést jelentenek a nemzetközi biztonságra, mivel közvetlenül vagy közvetlenül hozzájárulhatnak a terrorizmus finanszírozásához és a terroristákhoz jutó fegyverekhez vagy fegyverzeti anyagokhoz. A határozat sürgeti a tagállamokat a törvényeik szigorítására, a szervezett bűnözés üldözésére és az ezekkel kapcsolatos információk nemzetközi szintű megosztására. [25]

ÖSSZEFOGLALÁS

A 2001 szeptember 11-i terrortámadásokat követően a világ terrorizmussal kapcsolatos szemlélete egy csapásra változott meg. Az országok általános biztonságérzete meggyengült, a terrorizmussal szemben egyre szigorúbb fellépéseket tettek. Ezt a tendenciát az ENSZ határozatai is követték anélkül, hogy megfelelő fogalmi rendszerrel bírnának a terrorizmus meghatározására.

Az 1373 (2001) számú határozatban felmerült fogalmi hiányosságok és a terrorizmus értelmezésének a tagállamokra bízott szabad döntési lehetősége számos esetben vezetett nem kellően átgondolt vagy szabályozott lépésekhez, mely sok esetben sértett emberi jogokat, amely ellen később jogvédő szervezetek határozottan tiltakoztak. Ezt eszközölve, a Biztonsági Tanács az 1456 (2004) számú határozatába először belefoglalta, hogy a terrorizmus elleni határozott fellépéseket az emberi jogok tiszteletben tartásával kell végrehajtani, de a terrorizmust meghatározó definíció még a mai napig nem született.

A terrorizmus elleni védekezés és a kiadott határozatok során az ENSZ egyre inkább igyekszik a probléma mélyére ásni, és konkrétabb határozatokat megfogalmazni, melyeket az alábbiak szerint csoportosíthatunk:

- a terrorizmussal és terrorista cselekedetekkel kapcsolatba hozható személyek utazásainak megakadályozására, valamint a terrorista személyek utazás során történő kiszűrésére hozott határozatok
- a repülésbiztonságot növelő határozatok
- a terroristák tömegpusztító fegyverekhez való jutását megakadályozó határozatok
- a terrorizmus finanszírozásával, és az azzal kapcsolatba hozható szervezett bűnözést szankcionáló kapcsolatos határozatok
- terrorizmussal kapcsolatba hozható személyek szankcionálására és vagyonuk befagyasztására hozott határozatok
- a tagállamok fellépését és kapacitás növelését segítő apparátusok létrehozásáról szóló határozatok

Az ENSZ terrorizmus elleni védekezés érdekében hozott határozatai a globális fellépés összehangoltabbá tételét, a terrorizmus elleni képességek növelését, az egységes jogi keretek kidolgozását szolgálják, valamint szakmai és technikai segítséget nyújtanak egy terrorizmus nélküli jövő érdekében.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] SCHMID, Alex P., Defining Terrorism - International Centre for Counter-Terrorism (ICCT) Report, 2023, DOI: 10.19165/2023.3.01 [Online] [link](#)
- [2] STAUBER Péter, A terrorizmus elleni küzdelem nemzetközi intézményi és jogi kerete, Doktori (Ph.D) értekezés, Pécsi Tudományegyetem Állam és Jogtudományi Kar Doktori Iskola 2017, pp 37-38. [link](#)
- [3] ENSZ Közgyűlésének A/RES/51/210 számú határozata [link](#)
- [4] ENSZ Közgyűlésének A/RES/76/121 számú határozata [link](#)
- [5] ENSZ Közgyűlés Hatodik (Jogi) Bizottság 77. Ülésének Összefoglalója [Online] [link](#)
- [6] ENSZ Biztonsági Tanácsának S/RES/1368 (2001) számú határozata [link](#)
- [7] ENSZ Biztonsági Tanácsának S/RES/1373 (2001) számú határozata [link](#)

- [8] Statement by Amnesty International on the implementation of Security Council Resolution 1373, AI Index No. IOR 52/002/2001, [link](#)
- [9] ENSZ Biztonsági Tanácsának S/RES/1452 (2002) számú határozata [link](#)
- [10] ENSZ Biztonsági Tanácsának S/RES/1456 (2003) számú határozata [link](#)
- [11] ENSZ Közgyűlésének A/RES/57/219 számú határozata [link](#)
- [12] ENSZ Biztonsági Tanácsának S/RES/1540 (2004) számú határozata [link](#)
- [13] GYÚRÚ Attila, A terrorizmus fogalma a nemzetközi jogban, Eötvös Lóránt Tudomány Egyetem, Nemzetközi Jogi Tanszék, Themis 2015. június pp. 113-140. [link](#)
- [14] ENSZ Biztonsági Tanácsának S/RES/1566 (2004) számú határozata [link](#)
- [15] ENSZ Biztonsági Tanácsának S/RES/1624 (2005) számú határozata [link](#)
- [16] ENSZ Közgyűlésének A/RES/60/88 számú határozata [link](#)
- [17] ENSZ Közgyűlésének A/RES/66/10 számú határozata [link](#)
- [18] ENSZ Biztonsági Tanácsának S/RES/2170 (2014) számú határozata [link](#)
- [19] ENSZ Biztonsági Tanácsának S/RES/2178 (2014) számú határozata [link](#)
- [20] ENSZ Biztonsági Tanácsának S/RES/2253 (2015) számú határozata [link](#)
- [21] ENSZ Biztonsági Tanácsának S/RES/2309 (2016) számú határozata [link](#)
- [22] ENSZ Biztonsági Tanácsának S/RES/2322 (2016) számú határozata [link](#)
- [23] ENSZ Közgyűlésének A/RES/71/291 számú határozata [link](#)
- [24] ENSZ Biztonsági Tanácsának S/RES/2396 (2017) számú határozata [link](#)
- [25] ENSZ Biztonsági Tanácsának S/RES/2482 (2019) számú határozata [link](#)